

ประกาศกรมวิชาการเกษตร

เรื่อง โฆษณาคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘

ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดขั้นตอนการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน โดยให้กรมวิชาการเกษตร ดำเนินการตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชที่ยื่นคำขอ นำปิดประกาศที่กรมวิชาการเกษตร และที่ในเว็บไซต์ของกรมวิชาการเกษตร เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้มีโอกาสทักท้วงภายใน ๓๐ วันนับแต่วันปิดประกาศ นั้น

บัดนี้ ได้มีผู้ยื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชจำนวน ๓ พันธุ์พืช ให้เป็นพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ดังนี้

๑. สปุ่ดำพันธุ์กำแพงแสน 1
๒. สปุ่ดำพันธุ์กำแพงแสน 2
๓. สปุ่ดำพันธุ์กำแพงแสน 3

ซึ่งกรมวิชาการเกษตรได้ตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอประกาศลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชทั้ง ๓ พันธุ์พืชให้ทราบโดยทั่วกัน ปรากฏตามเอกสารแนบท้ายประกาศนี้ และหากมีผู้ใดประสงค์จะทักท้วงหรือมีข้อพิสูจน์ว่ากรยื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนดังกล่าวเป็นไปโดยมิชอบ ให้แจ้งที่กลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๔๐-๗๒๑๔ ภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันปิดประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕

ลงนาม

(นายดำรงค์ จิระสุทัศน์)

อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

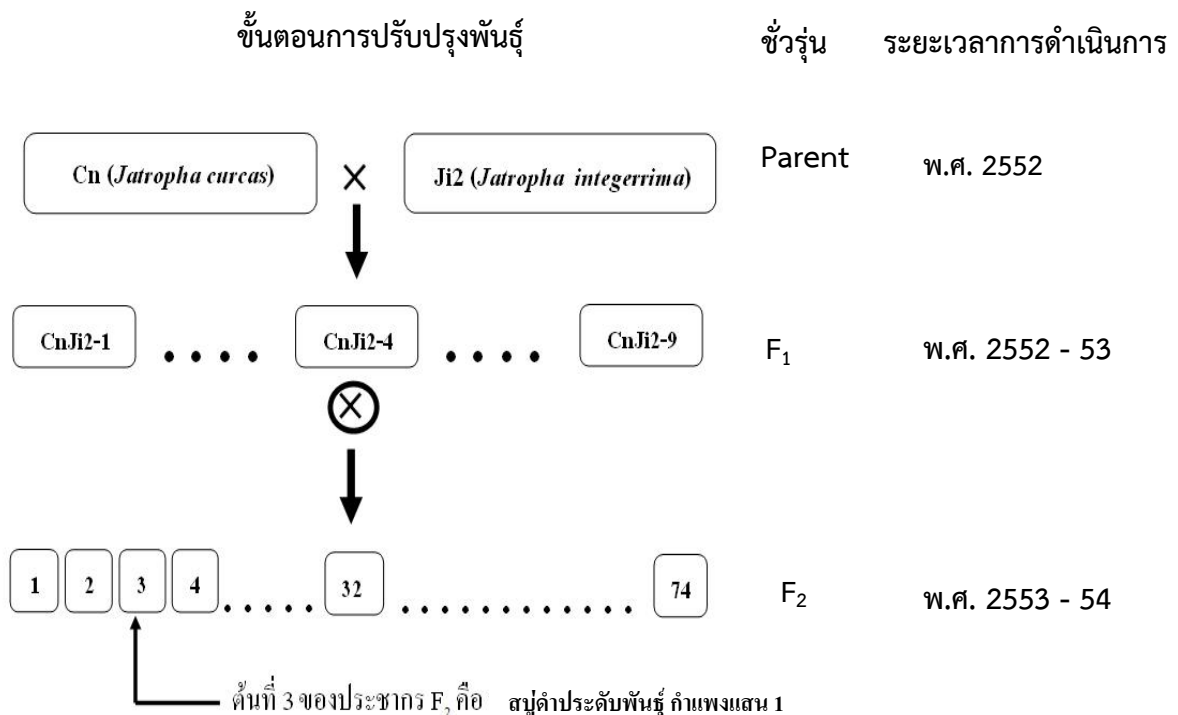
สบู่ดำพันธุ์กำแพงแสน 1

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ที่อยู่ 50 ถ.งามวงศ์วาน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 02 579 5578

แหล่งที่มาและประวัติ

สบู่ดำระดับพันธุ์กำแพงแสน 1 เกิดจากความร่วมมือในโครงการวิจัยปรับปรุงพันธุ์สบู่ดำระหว่างภาควิชาพืชไร่ฯ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน บริษัทโพเทคเตอร์ นิวทริชั่น (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัท ซีเมนต์ไทย โฮลดิ้ง จำกัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงพันธุ์สบู่ดำให้มีผลผลิตสูง ทรงพุ่มเตี้ย ง่ายต่อการเก็บเกี่ยว ในกระบวนการปรับปรุงพันธุ์ ได้เริ่มสร้างความหลากหลายทางพันธุกรรมโดยการผสมพันธุ์ข้ามชนิด (interspecific cross) ระหว่างสบู่ดำสายพันธุ์จากจังหวัดชัยนาท (Cn) กับเข็มปัตตาเวียต้นแคระ (Ji2) ในประชากร F₂ 74 ต้น ที่เกิดจากการผสมตัวเองของต้น F₁ ต้นที่ 4 (CnJi2-4) พบสบู่ดำต้นที่ 3 มีลักษณะดอกสีม่วง-แดง สวยงาม ทรงพุ่มเตี้ย เหมาะแก่การทำให้เป็นไม้ประดับ ซึ่งเป็นผลพลอยได้จากแผนการปรับปรุงพันธุ์ดังกล่าว

จุดประสงค์การปรับปรุงพันธุ์

ปรับปรุงพันธุ์สบู่ดำลูกผสมข้ามชนิดเพื่อใช้ประโยชน์เป็นไม้ประดับในแปลงหรือในกระถาง ที่ให้ดอกสวยงาม

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิดพืช	สบูดำประดับ (Ornamental Jatropha) ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Jatropha</i> sp.
ราก	สบูดำประดับพันธุ์กำแพงแสน 1 ต้นแรกที่เกิดจากการเพาะเมล็ด มีระบบรากแก้ว (taproot system) ซึ่งหยั่งลึกลงไปใต้ดิน และมีรากแขนง (lateral root) เจริญออกมาจากรากแก้วตามลำต้น หากขยายพันธุ์ด้วยกิ่งชำจะไม่มีรากแก้ว มีแต่รากแขนง
ลำต้น	ลำต้นส่วนโคนสีน้ำตาลอ่อน ส่วนปลายสีเขียวเข้ม อายุ 1 ปีมีเส้นผ่านศูนย์กลาง ประมาณ 4 เซนติเมตร ทรงพุ่มกว้าง 80 เซนติเมตร และสูง 80 เซนติเมตร ปลายยอดแผ่
ใบ	ใบเป็นใบเดี่ยว (simple leaf) เมื่อโตเต็มที่จะมีแผ่นใบกว้างประมาณ 9 เซนติเมตร ยาว 10 เซนติเมตร มีรอยหยัก (lobed) 2 รอย ฐานใบรูปหัวใจ (cordate) ปลายใบเรียวแหลม (acuminate) การเรียงตัวของเส้นใบแบบร่างแห (netted) ใต้ใบมีรังควัตถุสีแดงกระจายอยู่เล็กน้อย ก้านใบยาวประมาณ 8-9 เซนติเมตร การเรียงตัวของใบบนกิ่งเป็นแบบเวียน (spiral)
ดอก/ช่อดอก	ดอกแยกเพศเป็นดอกเพศผู้และเพศเมียอยู่รวมกันในช่อดอกเดียวกัน (monoecious) ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อกระจุกซ้อนเชิงประกอบ (compound dichasium) ช่อดอกยาวประมาณ 10 เซนติเมตร ภายในช่อดอกจะมีดอกย่อยที่เป็นเพศเมียประมาณ 3-4 ดอก และดอกเพศผู้ประมาณ 50-60 ดอก ดอกเพศเมียบานก่อนตัวผู้ ดอกย่อยรูปกงล้อ (rotate) มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.5 เซนติเมตรกลีบเลี้ยง (sepal) สีเขียวอ่อน กลีบดอก (corolla) มี 5 กลีบ ปลายดอกงอกลงเล็กน้อย สีม่วงแดง เมื่อเทียบกับ RSH Colour Chart จัดอยู่ใน Red-Purple Group N57 C ดอกเพศผู้มีอับริณ (anther) สีเหลือง ก้านชูอับละอองเรณู (filament) สีม่วงแดง ดอกเพศเมียมีรังไข่เหนือวงกลีบ (superior ovary) มีลักษณะเป็น 3 พู
ผล/เมล็ด	สบูดำประดับพันธุ์กำแพงแสน 1 ติดผลน้อย ผลอ่อนสีเขียว ผลสุกแก่สีเหลืองอ่อน และผลแห้งสีน้ำตาลอ่อน ภายในผลมี 2-3 เมล็ด มีขนาดเล็กกว่าเมล็ดสบูดำ
ลักษณะอื่น ๆ	ขนาดทรงพุ่มเตี้ย (small bushy) กิ่งแผ่ออกด้านข้าง (spreading)

- (A) ลักษณะดอก สีดอกและช่อดอก ของพันธุ์กำแพงแสน 1 ต้นแรก (ดั้งเดิม) ที่ตัดไว้
 (B) ลักษณะใบของสบู่ดำประดับพันธุ์กำแพงแสน 1
 (C) ลักษณะดอก สีดอก และทรงพุ่มจากการเสียบยอดบนตอสบู่ดำ ครั้งที่ 3 ติดต่อกัน
 (D) ลักษณะผลของสบู่ดำพันธุ์กำแพงแสน 1 (E) ลักษณะเมล็ดของสบู่ดำพันธุ์กำแพงแสน 1

สบู่ดำพันธุ์กำแพงแสน 1

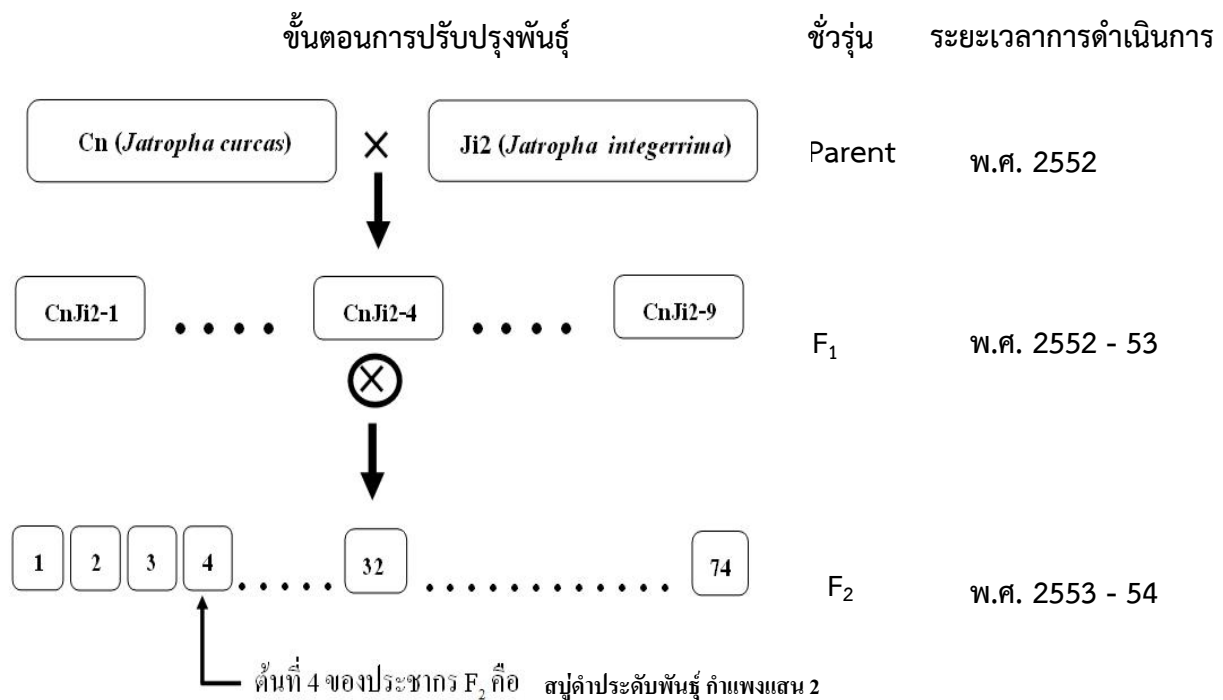
สบูดำพันธุ์กำแพงแสน 2

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ที่อยู่ 50 ถ.งามวงศ์วาน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 02 579 5578

แหล่งที่มาและประวัติ

สบูดำประดับพันธุ์กำแพงแสน 2 เกิดจากความร่วมมือในโครงการวิจัยปรับปรุงพันธุ์สบูดำระหว่างภาควิชาพืชไร่นา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน บริษัทโพรเทคเตอร์ นิวทริชั่น (ประเทศไทยจำกัด) จำกัด และบริษัท ซีเมนต์ไทย โฮลดิ้ง จำกัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงพันธุ์สบูดำให้มีผลผลิตสูง ทรงพุ่มเตี้ย ง่ายต่อการเก็บเกี่ยว ในกระบวนการปรับปรุงพันธุ์ ได้เริ่มสร้างความหลากหลายทางพันธุกรรมโดยการผสมพันธุ์ข้ามชนิด (interspecific cross) ระหว่างสบูดำสายพันธุ์จากจังหวัดชัยนาท (Cn) กับเข็มปัตตาเวียต้นแคระ (Ji2) ในประชากร F₂ 74 ต้น ที่เกิดจากการผสมตัวเองของต้น F₁ ต้นที่ 4 (CnJi2-4) พบสบูดำต้นที่ 4 มีลักษณะดอกสีม่วงแดงอ่อน สวยงาม ทรงพุ่มเตี้ย เหมาะแก่การทำให้เป็นไม้ประดับ ซึ่งเป็นผลพลอยได้จากแผนการปรับปรุงพันธุ์สบูดำดังกล่าว

จุดประสงค์การปรับปรุงพันธุ์

ปรับปรุงพันธุ์สบูดำลูกผสมข้ามชนิด เพื่อให้ประโยชน์เป็นไม้ประดับในแปลงหรือในกระถาง ที่ให้ดอกสวยงาม

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิดพืช	สบูดำประดับ (Ornamental Jatropha) ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Jatropha</i> sp.
ราก	สบูดำประดับพันธุ์กำแพงแสน 2 ต้นแรกที่เกิดจากการเพาะเมล็ด มีระบบรากแก้ว (taproot system) ซึ่งหยั่งลึกลงไปใต้ดิน และมีรากแขนง (lateral root) เจริญออกมาจากรากแก้วตามลำต้น หากขยายพันธุ์ด้วยกิ่งชำจะไม่มีรากแก้ว มีแต่รากแขนง
ลำต้น	ลำต้นส่วนโคนสีน้ำตาลอ่อนมีรอยประเป็นเส้น ส่วนปลายสีเขียวเข้ม สบูดำประดับพันธุ์กำแพงแสน 2 อายุ 1 ปีมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 5 เซนติเมตร ทรงพุ่มกว้าง 80 เซนติเมตร และสูง 120 เซนติเมตร
ใบ	ใบเป็นใบเดี่ยว (simple leaf) เมื่อโตเต็มที่จะมีแผ่นใบกว้างประมาณ 6 เซนติเมตร ยาว 7 เซนติเมตร มีรอยหยัก (lobed) 2 รอย ฐานใบรูปหัวใจ (cordate) ปลายใบเรียวแหลม (acuminate) การเรียงตัวของเส้นใบแบบร่างแห (netted) ใต้ใบมีรังควัตถุสีแดงกระจายอยู่เล็กน้อย ก้านใบยาวประมาณ 3-4 เซนติเมตร การเรียงตัวของใบบนกิ่งเป็นแบบเวียน (spiral)
ดอก/ช่อดอก	ดอกแยกเพศเป็นดอกเพศผู้และเพศเมียอยู่รวมกันในช่อดอกเดียวกัน (monoecious) ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อกระจุกซ้อนเชิงประกอบ (compound dichasium) ช่อดอกยาวประมาณ 10 เซนติเมตร ภายในช่อดอกจะมีดอกย่อยที่เป็นเพศเมียประมาณ 3-4 ดอก และดอกเพศผู้ประมาณ 40-50 ดอก ดอกเพศเมียบานก่อนตัวผู้ ดอกย่อยรูปกงล้อ (rotate) มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.5 เซนติเมตรกลีบเลี้ยง (sepal) สีเขียวอ่อน กลีบดอก (corolla) มี 5 กลีบปลายดอกงอลงเล็กน้อย ปลายกลีบดอกที่แผ่ออกสีม่วงแดงอ่อน เมื่อเทียบกับ RSH Colour Chart จัดอยู่ใน Red-Purple Group 65 B และตรงกลางของกลีบดอกมีสีเข้มกว่า เมื่อเทียบกับ RSH Colour Chart จัดอยู่ใน Red-Purple Group 65 A ดอกเพศผู้มีอับเรณู (anther) สีเหลือง ก้านชูอับละอองเรณู (filament) สีขาว ดอกเพศเมียมีรังไข่เหนือวงกลีบ (superior ovary) มีลักษณะเป็น 3 พู
ผล/เมล็ด	สบูดำประดับพันธุ์กำแพงแสน 2 จะไม่ติดผลและเมล็ด แต่บางครั้งพบมีผลเกิดขึ้นแต่ไม่มีเมล็ดภายใน ซึ่งจะฝ่อร่วงและหล่นภายใน 10-12 วัน
ลักษณะอื่น ๆ	ขนาดทรงพุ่มปานกลาง (moderate bushy) ขนาดใบเล็ก

- (A) ลักษณะดอก สีดอกและช่อดอก ของพันธุ์กำแพงแสน 2 ต้นแรก (ดั้งเดิม) ที่ตัดไว้
- (B) ลักษณะของใบस्पुदाระดับพันธุ์กำแพงแสน 2
- (C) ลักษณะดอก สีดอก และทรงพุ่มจากการเสียบยอดบนตอस्पुदा ครั้งที่ 3 ติดต่อกัน

स्पुदाพันธุ์กำแพงแสน 2

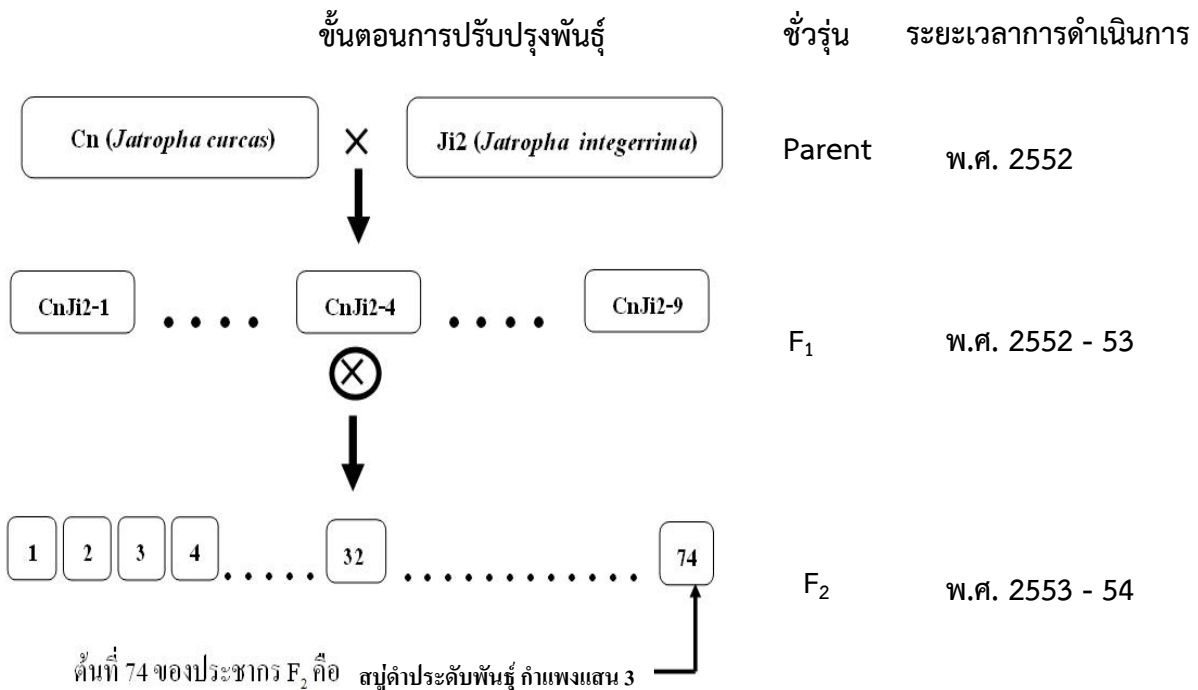
สบู่ดำพันธุ์กำแพงแสน 3

ผู้ยื่นขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ที่อยู่ 50 ถ.งามวงศ์วาน ลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 02 579 5578

แหล่งที่มาและประวัติ

สบู่ดำประดับพันธุ์กำแพงแสน 3 เกิดจากความร่วมมือในโครงการวิจัยปรับปรุงพันธุ์สบู่ดำระหว่างภาควิชาพืชไร่ฯ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน บริษัทโพรเทคเตอร์ นิวทริชั่น (ประเทศไทย) จำกัด และบริษัท ซีเมนต์ไทย โฮลดิ้ง จำกัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงพันธุ์สบู่ดำให้มีผลผลิตสูง ทรงพุ่มเตี้ย ง่ายต่อการเก็บเกี่ยว ในกระบวนการปรับปรุงพันธุ์ได้เริ่มสร้างความหลากหลายทางพันธุกรรมโดยผสมข้ามชนิด (interspecific cross) ระหว่างสบู่ดำสายพันธุ์จากจังหวัดชัยนาท (Cn) กับเข็มปัตตาเวียต้นแคระ (Ji2) ในประชากร F₂ ที่เกิดจากการผสมตัวเองของต้น F₁ ต้นที่ 4 (CnJi2-4) มีจำนวนประชากร 74 ต้น ได้พบต้นสบู่ดำต้นที่ 74 มีลักษณะดอกสวยงาม ทรงพุ่มเตี้ย เหมาะแก่การทำให้เป็นไม้ประดับ ซึ่งเป็นผลพลอยได้จากแผนการปรับปรุงพันธุ์สบู่ดำดังกล่าว

จุดประสงค์การปรับปรุงพันธุ์

ปรับปรุงพันธุ์สบู่ดำลูกผสมข้ามชนิด เพื่อใช้ประโยชน์เป็นไม้ประดับในแปลงหรือในกระถาง ที่ให้ดอกสวยงาม

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิดพืช	สบูดำประดับ (Ornamental Jatropha) ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Jatropha</i> sp.
ราก	สบูดำประดับพันธุ์กำแพงแสน 3 ต้นแรกที่เกิดจากการเพาะเมล็ด มีระบบรากแก้ว (taproot system) ซึ่งหยั่งลึกลงไปใต้ดิน และมีรากแขนง (lateral root) เจริญออกมาจากรากแก้วตามลำต้น แต่หากขยายพันธุ์ด้วยกิ่งชำจะไม่มีรากแก้ว มีแต่รากแขนง
ลำต้น	ลำต้นส่วนโคนสีน้ำตาลอ่อน ส่วนปลายสีเขียวเข้ม อายุ 1 ปีมีเส้นผ่านศูนย์กลาง ประมาณ 2.5 เซนติเมตร ทรงพุ่มกว้าง 40 เซนติเมตร และสูง 65 เซนติเมตร
ใบ	ใบเป็นใบเดี่ยว (simple leaf) เมื่อโตเต็มที่จะมีแผ่นใบกว้างประมาณ 7 เซนติเมตร ยาว 9 เซนติเมตร ไม่มีมือหยัก (lobed) ฐานใบรูปหัวใจ (cordate) ปลายใบเรียวแหลม (acuminate) การเรียงตัวของเส้นใบแบบร่างแห (netted) ใต้ใบไม่มีรังควัตถุสีแดง ก้านใบยาวประมาณ 6-7 เซนติเมตร การเรียงตัวของใบบนกิ่งเป็นแบบเวียน (spiral)
ดอก/ช่อดอก	ดอกแยกเพศเป็นดอกเพศผู้และเพศเมียอยู่รวมกันในช่อดอกเดียวกัน (monoecious) ลักษณะช่อดอกเป็นแบบช่อกระจุกซ้อนเชิงประกอบ (compound dichasium) ช่อดอกยาวประมาณ 8-10 เซนติเมตร ภายในช่อดอกจะมีดอกย่อยที่เป็นเพศเมียประมาณ 2-3 ดอก และดอกเพศผู้ประมาณ 50-60 ดอก ดอกเพศเมียบานก่อนตัวผู้ ดอกย่อยรูปกงล้อ (rotate) มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1.5-1.8 เซนติเมตรกลีบเลี้ยง (sepal) สีเขียวอ่อน กลีบดอก (corolla) มี 5 กลีบ ปลายดอกงอเล็กน้อย สีส้มแดง เมื่อเทียบกับ RSH Colour Chart จัดอยู่ใน Red Group 52 A ดอกเพศผู้มีอับเรณู (anther) สีเหลือง ก้านชูอับละอองเรณู (filament) ขาว ดอกเพศเมียมีรังไข่เหนือวงกลีบ (superior ovary) มีลักษณะเป็น 3 พู
ผล/เมล็ด	สบูดำประดับพันธุ์กำแพงแสน 3 จะไม่ติดผลและเมล็ด แต่บางครั้งพบมีผลเกิดขึ้นแต่ไม่มีเมล็ดภายใน ซึ่งจะฝ่อ และร่วงหล่นภายใน 10-12 วัน
ลักษณะอื่น ๆ	ขนาดทรงพุ่มเตี้ยตั้งตรง (erect small bushy)

A

B

C

- (A) ลักษณะดอก สีดอกและช่อดอก ของพันธุ์กำแพงแสน 3 ต้นแรก (ดั้งเดิม) ที่ตัดไว้
 (B) ลักษณะใบของสปูดำประดับพันธุ์กำแพงแสน 3
 (C) ลักษณะดอก สีดอก และทรงพุ่มจากการเสียบยอดบนตอสปูดำ ครั้งที่ 3 ติดต่อกัน

สปูดำพันธุ์กำแพงแสน 3